

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. Dhr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Datum 21 september 2023
Onderwerp Reactie van het Juridisch Loket op internetconsultatie
Wet vrij en veilig onderwijs
Kenmerk 2023.09.21.02 WvH/SA/eb

Geachte heer Dijkgraaf,

Het Juridisch Loket reageert hierbij op de internetconsultatie Wet vrij en veilig onderwijs.

Het Juridisch Loket

Het Juridisch Loket helpt dagelijks mensen bij het vinden van toegang tot het recht. Wij doen dat door het verstrekken van informatie, advies en het bieden van hulp aan mensen die juridische vragen of problemen hebben, zodat zij tot een oplossing kunnen komen voor hun vraag. Dat doen wij online met onze website www.juridischloket.nl voor alle rechtzoekenden in Nederland en persoonlijk voor hen die met hun inkomen en spaargeld onder de Wet op de rechtsbijstand vallen. Toegang tot het recht moet voor iedereen gewaarborgd zijn, ongeacht de mate van zelfredzaamheid of het inkomen van een rechtzoekende. Alleen als mensen hun rechten en plichten kennen en weten op welke manier ze deze kunnen aanwenden, kunnen ze volwaardig meedoen aan de samenleving.

Wij krijgen regelmatig vragen van rechtzoekenden over geschillen in het onderwijs. De geschillen gaan vaak over de benadering of bejegening van het kind of de ouders door de onderwijsinstelling. Daarbij geven rechtzoekenden vaak aan dat ze vermoeden dat de oorsprong van het geschil over benadering of bejegening te maken heeft met hun afkomst, geloofsovertuiging of uiterlijke kenmerken. Voorgaande maakt dat het Juridisch Loket u het volgende wil meegeven met betrekking tot het Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs.

Huidige wet- en regelgeving

Scholen zijn op dit moment verplicht top grond van art. 14 lid 2 van de Wet op het Primair Onderwijs, art. 3.35 van de Wet Voortgezet Onderwijs en art. 7.4.8 lid 5 van de wet Educatie en Beroepsonderwijs te voorzien in een regeling voor de behandeling van klachten van leerlingen, ouders en personeel. Onderdeel daarvan is een interne procedure, die in de meeste gevallen is opgesteld op basis van de uniforme modelklachtenregeling van de PO-Raad en de VO-raad. Daarnaast moet de school ervoor zorgen dat ouders, leerlingen en personeelsleden die een klacht hebben over de school terecht kunnen bij

Bezoekadres
Moreelsepark 1 (3e etage)
3511 EP Utrecht

Postadres
Postbus 487
3500 AL Utrecht

T 030-232 6410
www.juridischloket.nl

Een (externe) klachtencommissie. Scholen zijn nu vrij om zelf een commissie in te stellen of aan te sluiten bij een landelijke of regionale klachtencommissie. Scholen zijn op dit moment niet verplicht om een externe vertrouwenspersoon aan te stellen. Daarentegen moeten scholen wel een intern aanspreekpunt, in de vorm van een interne vertrouwenspersoon, aanstellen waar personeel, ouders en/of leerlingen terecht kunnen met een klacht, bij pestgedrag of andere sociale veiligheidsvraagstukken. Met het wetsvoorstel worden scholen verplicht om een interne en externe vertrouwenspersoon aan te stellen en daarnaast worden scholen verplicht om aan te sluiten bij een landelijke klachtencommissie. Scholen met een leerlingenaantal onder de 145 hoeven enkel een externe vertrouwenspersoon aan te stellen.

Het wetsvoorstel

Het wetsvoorstel beoogt het huidige klachtenstelsel te verbeteren door een transparanter systeem van *checks and balances* te introduceren ten aanzien van de behandeling en opvolging van klachten. Vanuit onze ervaring met rechtzoekenden die een geschil met een onderwijs-instelling hebben brengen wij een aantal aandachtspunten onder uw aandacht.

Maak de klachtenregeling helder en voor iedereen toegankelijk

Voor een goede interne en externe klachtenbehandeling is allereerst noodzakelijk dat de procedure helder is: ouders, leerlingen en personeelsleden moeten weten waar zij terecht kunnen met een klacht. Dit wetsvoorstel voorziet daarin door nadere eisen te stellen aan de informatie die scholen in de schoolgids opnemen over het klachtenstelsel dat op school geldt. Daarnaast dient in de schoolgids informatie te worden opgenomen over de landelijke klachtencommissie waarbij de school is aangesloten en de procedures van deze externe klachtencommissie.

Wij vragen u uitdrukkelijk aandacht te besteden aan ouders, leerlingen en personeelsleden die de taal niet goed (genoeg) spreken of om andere redenen minder gemakkelijk teksten begrijpen. Wij adviseren u de communicatie in ieder geval op B1-niveau te laten plaatsvinden en een mogelijkheid te bieden aan ouders om op een eenvoudige manier toelichting te vragen bij de school. Daarnaast adviseren wij u de klachtenregeling zelf eenvoudig te houden, zodat hij voor iedereen toegankelijk is.

Zorg dat de vertrouwenspersoon goed toegankelijk is

Het wetsvoorstel legt de rol en de taken van de vertrouwenspersoon wettelijk vast. Een ouder, leerling of personeelslid met een klacht moet terecht kunnen bij een interne of, indien gewenst, externe vertrouwenspersoon. De interne vertrouwenspersoon is een personeelslid van de school. Daarnaast is er een externe vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon (zowel intern als extern) heeft de taak om ouders, leerlingen of personeelsleden bij te staan bij de behandeling van hun klacht.

Wij vinden het belangrijk dat de vertrouwenspersoon goed toegankelijk is en de ouder, leerling of het personeelslid op begrijpelijke wijze te woord staat. Het is belangrijk dat helder is wat er van de vertrouwenspersoon kan worden verwacht. Is dat begeleiding, bemiddeling en/of vertaling? Begrijpelijke, heldere communicatie hierover zorgt ervoor dat duidelijk is bij wie de klager terecht kan en wat hij daar mag verwachten.

Gevolgen verplicht aansluiten bij een landelijke klachtencommissie

Naast de wettelijke verankering van de positie van de vertrouwenspersoon voorziet het wetsvoorstel in een uniforme inrichting van de klachtenprocedure. Scholen worden verplicht zich aan te sluiten bij een landelijke klachtencommissie. Op die manier kan de kwaliteit van de externe klachtbehandeling worden gegarandeerd.

In het wetsvoorstel is een controlemechanisme opgenomen voor de opvolging van het oordeel en de aanbevelingen van de klachtencommissie. Als het schoolbestuur ongemotiveerd afwijkt van het oordeel of advies van de klachtencommissie, kan de klachtencommissie contact opnemen met de klagers om na te gaan of er voldoende uitvoering is gegeven aan hun oordeel en advies. Ook kunnen de klagers in zulke gevallen zelf contact opnemen met de klachtencommissie. De klachtencommissie kan het schoolbestuur er vervolgens op wijzen als een afwijking van het oordeel of advies van de commissie onvoldoende is gemotiveerd. De klachtencommissie meldt dit vervolgens ook bij de Onderwijsinspectie. Wij adviseren u in het wetsvoorstel en in de informatievoorziening voor de klagers te verhelderen wat de klager vervolgens van de onderwijsinspectie kan verwachten.

Wij zien in onze dagelijkse dienstverlening hoe belangrijk een laagdrempelige interne en externe klachtenprocedure is. Wij adviseren u daarom aandacht te besteden aan begrijpelijke taal en goede ondersteuning van de klager. Zo kunnen zij daadwerkelijk gebruik maken van hun rechten.

Wij zijn altijd bereid om met u mee te denken.

Met vriendelijke groet,
Bestuur het Juridisch Loket

Willemijn van Helden
voorzitter